

BEZSENYI TAMÁS – BÖCSKEI BALÁZS

Igazságtétel, szervezett bűnözés, „rendszerváltó” maffiák a rendszerváltás média és közpolitikai napirendje tükrében (1989–1992)

A rendszerváltással más megítélés alá és kihívások elé került a rendőrség, a bűnözés és a bűnüldözés kérdése is. Egyrészt az önkényuralmi múlt feldolgozása, másrészt új típusú bűnelkötetők jelentek meg, a bűncselekmények pedig új kontextusba kerültek. Az igazságtételi elvárások mellett az addig kevésbé ismert bűnözői körök és szervezett hálózatok is felkerültek a politikai és média napirendjére. A rendszerváltás kataklizmája nem volt független az igazságtétel ügyétől, illetve a bűnözés növekedésétől, az új bűnözési trendek megjelenésétől, illetve a rá adott kormányzati politikai válaszoktól. A rendszerváltás időszakában formálódó és saját politikai legitimitásuk érdekében gazdasági hátteret maguknak kiépíteni igyekvő pártok körül megjelentek olyan szereplők és gazdasági csoportok, amelyek sok szállal kötődtek bűnözői csoportokhoz, vagy maguk között tudták ezeket a személyeket. A pártfinanszírozáson kívül az államilag szabályozott piac újraosztásával rendre felmerülő privatizációs folyamatokban is szerepet kaptak gazdasági bűncselekményekkel megvádolt és elítélt érdekkörök. Az Antall-kormány időszakában olyan szabályozások változtak meg, amelyekkel lehetővé vált, hogy korábban karrierbűnözőként számon tartott személyek a parlamenti képviselőkkel személyes viszonyokat alakítsanak ki, amelyekre más politikusok előszeretettel hívták fel a figyelmet a tisztelt házban. Az előadás a Hungarian Comparative Agendas Project adatbázisait használva a médianapirend és a közpolitikai napirend közötti összefüggést vizsgálja a rendszerváltás éveiben. Miről, kikről és milyen keretben beszélt a sajtó és a parlamenti politika az 1989–1992 között az önkényuralmi rendszer felszámolása, a rendvédelmi szervek legitimitációja, a szervezett bűnözés, az alvilág vagy éppen a fiatalkori bűnözés vonatkozásában? Mekkora szerepe volt a médiának, hogy a bűnözés tekintetében miről is beszéltek az Országgyűlésben, melyik agendája volt jelentősebb hatással a vonatkozó terület „politika-csinálási” folyamataira?